

Nr 40.

Ankom till riksdagens kansli den 18 mars 1920 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 och till lag med vissa bestämmelser i fråga om granskning och justering av under år 1919 upprättad vägfyrektalslängd jämte två i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 20 februari 1920 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 116, har Kungl. Maj:t under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll, jämlikt § 87 regeringsformen föreslagit riksdagen antaga vid propositionen fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 och till lag med vissa bestämmelser i fråga om granskning och justering av under år 1919 upprättad vägfyrektalslängd.

Förslagen äro av följande lydelse:

»Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891.

Härigenom förordnas, att 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 10 saml. 18 häft. (Nr 40—41.)

Vägskatten — — — bortfaller.

Vägfyrktalslängd i enlighet — — — av vägstämmoprotokollet. Vägfyrktalslängden skall senast den 1 december insändas till kommunalstämmans ordförande, varefter längden skall framläggas till granskning och företagas till justering av de väghållningsskyldiga å kommunalstämma i enahanda ordning, som är föreskriven i fråga om granskning och justering av kommunens debiterings- och uppbördslängd. Den justerade vägfyrktalslängden skall förvaras av kommunalstämmans ordförande och vid behov tillställas vägstyrelsen, som omedelbart efter begärandet skall återställa längden till bemälda ordförande.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.»

»Förslag

till

Lag

**med vissa bestämmelser i fråga om granskning och justering av
under år 1919 upprättad vägfyrktalslängd.**

1 §.

Har under år 1919 upprättad vägfyrktalslängd undergått granskning och justering inom tid och i den ordning, som föreskrives beträffande kommuns debiterings- och uppbördslängd, skall längden lända till efterrättelse såsom vederbörligen justerad. Har granskning och justering på sätt nyss sagts skett först efter ingången av år 1920 men före denna lags ikraftträdande, vare det ock gällande.

2 §.

Har under år 1919 upprättad vägfyrktalslängd vid denna lags ikraftträdande icke undergått granskning och justering på sätt i 1 §

sägs, skall kommunalstämmans ordförande ofördröjligen föranstalta om längdens framläggande till granskning i den beträffande granskning av kommuns debiterings- och uppbördslängd föreskrivna ordning, och skola de väghållningsskyldiga, så snart ske kan efter utgången av den tid, varunder längden sålunda skall hållas vederbörande tillgänglig, företaga längden till justering å kommunalstämma.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.»

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet att hänvisa till berörda i statsrådet och lagrådet förda protokoll.

I detta sammanhang har utskottet även till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

Motioner.

1) nr 232 i första kammaren av herr *Frändén*, som hemställt, att riksdagen ville besluta sådan ändring av 59 § i lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet, att vägfyrktalslängd upprättas i två exemplar, varav det ena omhänderhaves av vägstyrelsen och det andra av kommunalstämmans ordförande; samt

2) nr 340 i andra kammaren av herr *Olsson* i Broberg *m. fl.*, som föreslagit, att sista punkten av Kungl. Maj:ts förslag till lag om ändrad lydelse av 59 § i lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet måtte erhålla följande ändrade lydelse:

»Den justerade vägfyrktalslängden skall, sedan kommunalstämmans ordförande därav tagit för kommunalstämmans behov bestyrkt avskrift, tillställas vägstyrelsen.»

De av Kungl. Maj:t genom förevarande proposition framlagda lagförslagen hava föranletts av vissa vid antagandet av de nya bestämmelserna angående den kommunala rösträtten i förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse på landet gjorda ändringar.

Utskottet.

De i ämnet väckta motionerna rikta sig båda mot den föreslagna bestämmelsen, att den vederbörligen justerade vägfyrktalslängden skall förvaras av kommunalstämmans ordförande för att vid behov tillställas vägstyrelsen, som omedelbart efter begagnandet skall återställa längden till bemälda ordförande.

Så länge den kommunala röstlängden upptog alla de kommun-medlemmar, som finnas intagna i vägfyrektalslängden, innebar det i 59 § väglagen nu föreskrivna förfarandet med vägfyrektalens införande i den kommunala röstlängden, att sålunda med minsta omgång och besvär erhöles röstlängd såväl för de tillfällen, då kommunens väghållnings-skyldiga hava att sammanträda på kommunalstämma för val av ombud å vägstämman, som ock för väghållningsdistriktets allmänna vägstämmor.

Enligt de nya bestämmelserna angående den kommunala rösträt-ten tillkommer sådan rösträtt allenast dem, som äro inom kommunen mantalsskrivna, i följd varav åtskilliga av de i vägfyrektalslängden upp-tagna kommunmedlemmarna icke återfinnas i den kommunala röstlängden. Införandet i densamma av vägfyrektalen kan alltså icke numera leda till vinnande av det avsedda resultatet. Det kunde då, såsom föredragande departementschefen även framhållit, synas ligga närmast till hands att utbyta denna föreskrift mot bestämmelse, att, innan den vederbörligen justerade vägfyrektalslängden tillställdes vägstyrelsen, genom kommunal-nämndens föranstaltande avskrift därav skulle tagas att tjäna såsom röst-längd för kommunens väghållningsskyldiga å kommunalstämma eller eventuellt mot föreskrift om vägfyrektalslängdens upprättande i två exem-plar. Till den förre av dessa utvägar hava herr Olsson i Broberg m. fl. i huvudsak anslutit sig. Till förmån för den senare har herr Frändén uttalat sig. Med hänsyn till de rätt betydande kostnader, som skulle bli va förbundna med vägfyrektalslängdernas avskrivande eller upprättan-de i två exemplar, har departementschefen emellertid ansett det böra tagas under övervägande, huruvida icke vägfyrektalslängden lämpligen kunde, efter det granskning och justering vederbörligen ägt rum, kvarbliva i förvar hos kommunalstämмоordföranden och av honom vid behov tillbandahållas vägstyrelsen, och var departementschefen av den uppfattningen, att några betänkligheter av allvarigare art icke mötte mot en sådan anordning.

För egen del har utskottet, i likhet med motionärerna, funnit så stora praktiska olägenheter vara förbundna med den av Kungl. Maj:t föreslagna anordningen, att utskottet icke ansett sig kunna förorda den-samma. I valet mellan de av motionärerna framställda förslagen har utskottet funnit sig böra ansluta sig till det av herr Olsson i Broberg m. fl. framlagda, enär det avsedda resultatet enligt utskottets förme-nande på denna väg torde vinnas med minsta möjliga kostnader.

Då utskottet vid granskningen av lagförslagets innehåll i övrigt och deras avfattning icke funnit anledning till någon invändning, får ut-skottet hemställa,

1) att riksdagen må

A) i anledning av förevarande proposition och motionen nr 340 i andra kammaren antaga följande förslag till lag om ändrad lydelse av 59 § i lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet:

Härigenom förordnas, att 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Vägskatten — — — bortfaller.

Vägfyrktalslängd i enlighet — — — av vägstämmoprotokollet. Vägfyrktalslängden skall senast den 1 december insändas till kommunalstämmans ordförande, varefter längden skall framläggas till granskning och företagas till justering av de väghållningskyldiga å kommunalstämma i enahanda ordning, som är föreskriven i fråga om granskning och justering av kommunens debiterings- och uppbördslängd. Den justerade vägfyrktalslängden skall, sedan kommunalstämmans ordförande av densamma tagit bestyrkt avskrift, tillställas vägstyrelsen.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

B) i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag antaga följande förslag till lag med vissa bestämmelser i fråga om granskning och justering av under år 1919 upprättad vägfyrktalslängd:

1 §.

Har under år 1919 upprättad vägfyrktalslängd undergått granskning och justering inom tid och i den ordning, som föreskrives beträffande kommuns debiterings- och uppbördslängd, skall längden lända till efter rättelse såsom vederbörligen justerad. Har gransk-

ning och justering på sätt nyss sagts skett först efter ingången av år 1920 men före denna lags ikraftträdande, vare det ock gällande.

2 §.

Har under år 1919 upprättad vägfyrktalslängd vid denna lags ikraftträdande icke undergått granskning och justering på sätt i 1 § sägs, skall kommunalstämman ordförande ofördröjligen föranstalta om längdens framläggande till granskning i den beträffande granskning av kommuns debiterings- och uppbörds- längd föreskrivna ordning, och skola de väghållnings- skyldiga, så snart ske kan efter utgången av den tid, varunder längden sålunda skall hållas vederbörande tillgänglig, företaga längden till justering å kommunalstämman.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

2) att motionen nr 232 i första kammaren i vad densamma ej kan anses besvarad genom vad utsköttet här ovan hemställt icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 18 mars 1920.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Närvarande: Herrar greve Hamilton, Norin, Hellström, Träff, Elisson, greve Wachtmeister, Lindskog, Öberg, Sjöblom, Olsson i Broberg, Sävström, Barthelsson, Flognfält, Igel och Svensson i Eggelstad.